

1. Sumárny prehľad hospodárenia, hlavné aspekty a ciele hospodárenia na OZ Smolenice

1.1 Základné informácie o lesoch

Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik sú organizačne členené na 23 odštepných závodov a dva špecializované odštepne závody. Odštepny závod Smolenice je jeden z nich. Hospodári na celkovej výmere 39 609 ha. Člení sa na 6 lesných správ a 3 expedičné sklady.

Lesy vo vlastníctve Slovenskej republiky predstavujú celkovú výmeru 31 901 ha, prenajaté lesy zmluvne od iných subjektov predstavujú výmeru 1 628 ha a neštátne neodovzdané lesy 6 080 ha.

1.2 Lesy a systém hospodárenia

Systém hospodárenia v lesoch na Slovensku určujú Programy starostlivosti o les (ďalej v texte „PSL“) vyhotovené v súlade so zákonom o lesoch a súvisiacimi právnymi normami, buď Národným lesníckym centrom (NLC) vo Zvolene alebo externými vyhotovovateľmi PSL, podľa metodického usmernenia NLC Zvolen. Programy sú schválené orgánmi štátnej správy lesného hospodárstva na obdobie platnosti spravidla 10 rokov. Z viacerých dôležitých faktorov plánovania v lesnom hospodárstve treba poukázať hlavne na dva z nich – pri plánovaní výšky ťažby - táto nesmie byť vyššia ako je prírastok. Hospodárska činnosť je zameraná v prevažnej väčšine na podrastový spôsob, ktorý zabezpečuje trvalé pokrytie pôdy lesným porastom; holorubný spôsob sa využíva pri borovicových a topoľových porastoch v súlade s PSL. Odborný lesný hospodár (OLH) má vo svojej právomoci pristúpiť k jemnejším spôsobom hospodárenia zameraným na prírode blízke hospodárenie. Na dosiahnutie tohto cieľa využíva jednotlivý resp. skupinový výber. Pri plánovaní v lesoch sú zohľadnené požiadavky ochrany prírody so zameraním na špecifiká v regiónoch. Výška ťažby v lesnom hospodárskom pláne je pre lesného hospodára záväzná a podlieha kontrole orgánov štátnej správy lesného hospodárstva.

Výmera obhospodarovaných lesov – porastová pôda			
<i>spolu</i>	<i>spolu</i>		
	štátne	neštátne neodovzdané	<i>prenajaté</i>
39 609 ha	31 901 ha	6 080 ha	1 628 ha
Výmera podľa kategórií lesov			
hospodárske lesy	ochranné lesy	lesy osobitného určenia	
ha	ha	ha	
28 993,79 ha	5 703,70 ha	4 911,51	

Výmera chránených území				
<i>spolu</i>	<i>podľa stupňa územnej ochrany prírody a krajiny</i>			
	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>V.</i>
8 955 ha	28 518 ha	307 ha	443 ha	1386 ha

Podiel uplatňovania hospodárskych spôsobov			
<i>podrastový</i>	<i>holorubný</i>	<i>výberkový</i>	<i>účelový</i>
86 %	4 %	0 %	10 %

LINK: [LVS](#)

LINK: [Referenčné plochy](#)

LINK: [objekty PRO SILVA](#)

2. Dlhodobé hospodárske ciele

Dlhodobé hospodárske ciele a zámery v obhospodarovaní lesov vychádzajú zo štátnej lesníckej politiky a na to nadväzujúcich legislatívnych noriem, ktoré vytvárajú základné rámce v obhospodarovaní lesov.

Dlhodobým cieľom hospodárenia je zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov pri zabezpečení plnenia ekonomických, environmentálnych a sociálnych funkcií lesov.

3. 10-ročné hospodárske úlohy a ciele

10-ročné úlohy a ciele vychádzajú z „Programov starostlivosti o les“ (PSL), ktoré sú prostriedkom pre dosiahnutie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov pri súčasnom plnení ostatných produkčných a mimoprodukčných funkcií.

PSL je nástrojom štátu, vlastníka, správcu a obhospodarovateľa lesa na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch. (Zákon č. 326/2005 Z. z., § 40, ods. 1).

PSL vyhotovuje odborne spôsobilá nezávislá inštitúcia spravidla na obdobie 10 rokov pre „Lesný celok (LC)“, resp. „Vlastnícky celok (VC)“.

Pri tvorbe PSL zriaďovateľ vychádza z *modelov hospodárenia* schválených orgánom štátnej správy na základe komplexného a podrobného zisťovania stavu a vývoja lesného fondu. Výsledkom plánovania je *opis porastov a plán hospodárskych opatrení* pre najnižšie jednotky priestorového rozdelenia lesa - dielce, porasty, čiastkové plochy a porastové skupiny.

4. Krátkodobé hospodárske úlohy a ciele

Sú dané ročnými vykonávacími plánmi hospodárskych opatrení v JPRL (dielcoch). Vypracovávajú sa v technických jednotkách alebo v eurách.

Ročné vykonávacie plány vyhotovuje lesný hospodár (OLH) pre jednotlivé porasty na základe predpisu PSL - možnosti (produkcia dreva) a potreby (zdravotný stav lesa, výchova porastov, ochranné opatrenia) vykonania hospodárskych opatrení v porastoch. Výška ročných úloh sa približne rovná 1/10 plánovaných úloh PSL. Pri činnostiach, ktoré nie sú v PSL určené sa postupuje podľa potrieb jednotlivých porastov v súlade s kompetenciami OLH a ŠSLH. Výber druhov pri realizácii (plánovaní) zásahov je ovplyvnený predpisom PSL (ťažba a obnova porastov) a možnosťami stanovišťa.

Ročné plány sú vyhotovované pre:

Ťažbovú činnosť - ťažba obnovná

- ťažba výchovná (prebierky) v porastoch do 50 r. a nad 50 r.

Pestovnú činnosť - zalesňovanie

- výchova mladín (prečistky)

- ochrana kultúr proti burine, proti zveri

- príprava plochy pre zalesňovanie

poľovníctvo - ročný plán chovu a lovu poľovnej zveri v režijných revíroch OZ

ostatné plány - (finančné, ...)

Enviromentálne aspekty hospodárenia

Enviro aspekt		t.j.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celková ťažba dreva	ihlič.	m3	9691,92	15084,96	19419,41	19136,9	24913,01	17812	16438
	listn.	m3	93001,96	163054	159724,6	154492,1	144301,4	147932	155981
	spolu	m3	102693,9	178139	179144	173629	169214,4	165744	172419
z toho náhodná	spolu	m3	27724,86	40996,21	26524,41	38403,16	51148,72	29605	28446
z toho výchovná do 50 rokov		m3	5906,99	9272,87	15263,35	15190,87	9998,54	10396	11926
		ha	205,66	308,71	691,65	606,3	450,68	454	481
z toho výchovná nad 50 rokov		m3	11879,86	43879,66	47189,14	43684,62	35520,47	55350	37949
		ha	274,39	1325,06	1405,61	1259,84	934,5	1466	1070
Celková plocha obnovy		ha	165,83	243,24	224,42	237,97	262,11	101,98	94,42
podiel prirodzenej obnovy		%							
krytokorenné sadenice		ha	26,81	23,02	24,22	25,22	14,56	2,97	13,17
straty na zalesňovaní		ha	15,82	43,33	16,65	43,12	25,81	16,65	3,8
podiel opakovaného zalesň.		%							
Prečistky		ha	340,22	436,95	448,26	454,82	369,53	189,4	96,65
samovýroba v prečistkách		ha	19,46	19,71	32,38	22,39	18,46	2,97	1,07

Cieľom ročného plánovania je určenie potrebných hospodárskych opatrení vyplývajúcich zo skutočného fyziologického a zdravotného stavu jednotlivých lesných porastov (lesa).

5. Klíčové aspekty pre monitoring lesnými hospodármi

Činnosti v lesnom hospodárstve

Jednotlivé činnosti v lesnom hospodárstve sú hodnotené a vyhodnocované lesným hospodárom ako po kvantitatívnej, tak i po kvalitatívnej stránke. Monitoring lesnými hospodármi je upravený v systéme interných auditov kvality trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Škodlivé činitele

Dominujúce škodlivé činitele, ktoré ovplyvňujú proces hospodárenia na OZ:

A. biotické škodlivé činitele:

- > **zver:** spôsobuje - zimný obhryz kôry kmeňov a letné lúpanie
 - odhryz (poškodenie kmienkov a asimilačných orgánov)
 - vytĺkanie parožia,
 - vyrytie/vyťahovanie sadeníc
- > **podkôrny hmyz:** spôsobuje poškodenie stromu prerušením lyka
 - Lykožrút smrekový (*Ips typographus*)
 - Lykožrút lesklý (*Pityogenes chalcographus*)
 - Lykožrút vrcholcový (*Ips acuminatus*)
 - Lykožrút borovicový (*Ips sexdentatus*)
 - Lykokaz borinový (*Tomicus minor*)
 - Lykokaz borovicový (*Tomicus*)
 - Krasoň modrý (*Phaenops cyanea*)
 - Agrilus biguttatus*
- > **škodcovia asimilačných orgánov a koreňov sadeníc:** spôsobujú poškodenie asimilačných orgánov
 - Chrúst obyčajný (*Melolontha melolontha*)
 - Chrúst pagaštanový (*Melolontha hyppocastani*)
- > **rakoviny, huby:** rôzne druhy napr. rod *Nectria*; spôsobujú poškodenie kmeňa až odumieranie jedinca
- > **cudzopasné rastliny:** technické poškodenie, defoliácia
 - Imelo biele (*Viscum album*)

B. abiotické škodlivé činitele:

- > vietor: poškodzuje jednotlivé stromy (zlomy, vývraty) a porasty (plošné kalamity)
- > sucho: poškodenie asimilačných orgánov, koreňov
- > požiar: poškodzuje stromy i celé porasty

C. antropogénne škodlivé činitele:

- > **imisie:** fyziologicky poškadzujú asimilačné orgány drevín
- > **človek:** krádeže drevnej hmoty, poškodzovanie lesa ľudskou činnosťou (turistika a pod.)

	t.j.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
podiel náhodnej ťažby z celkovej ťažby	%	27	23	15	22	30	18	16

Kontrolu možného výskytu škodcov -výskyt patogénu monitoruje a zisťuje lesný hospodár predovšetkým na miestach, kde sú zvlášť priaznivé podmienky pre jeho rozmnoženie (potencionálne ohniská), v susedstve napadnutých porastov, na skladoch dreva, v oblastiach kalamitného výskytu a pod.

Kalamitní hmyzí škodcovia, ako aj hubové choroby sú každoročne kontrolované a vedie o nich hospodár evidenciu, na základe ktorej je vypracovaná krátkodobá prognóza.

Sumárnou evidenciou výskytu škodlivých činiteľov na území SR je poverené laboratórium pre kontrolu, evidenciu a prognózu Lesníckej ochrannárskej služby (LOS) LVÚ vo Zvolene, ktoré zohľadňuje hlásenia lesnej prevádzky - lesných hospodárov a iných pracovník.

Pre užívateľov lesa je spôsob hlásenia výskytu škodlivých činiteľov záväzný.

škodlivý činiteľ/rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
sucho	1105	673	3105	3088	2041	3419	21245
vietor	441	2403	1171	1868	3615	4717	7358
sneh	524		1206		11	14	261
požiar					1		
iné abiotické	232			146	17		
iné biotické							1200
krádež	33	20	20	331	46	79	28
huby	170	344	7	178	436	3	441
lykožrút smrekový	1241	1696	253	5202	5244	15266	9373
lykožrút lesklý	9			23			26
lykožrút smrekovcový	301	349	10	309	126	267	343
lykožrúty na jedli							1
podkôrny hmyz	108	109	7	643	251	856	1083
podkôrny hmyz na borovici	100	102		270	273	29	1204
iný listožravý hmyz	2						
tracheomykózy	2	2					
podkôrnik dubový		3					18
rakovina a nekrózy kôry					251	375	366
sypavky						15	37

6. Kľúčové produkty hospodárenia a odbytišťa

Kľúčovými produktmi firmy sú:

Hlavným produktom hospodárenia firmy je lesný porast obhospodarovaný trvalo udržateľným spôsobom plniaci produkčné a mimoprodukčné funkcie

Ostatnými produktmi firmy sú napr.:

- drevná hmota - sortimenty surového dreva (sortimenty zvláštnej akosti, piliarska guľatina, vlákňinové drevo, palivo, príp. iné),
- produkty ostatnej výroby (energetická štiepka, divina, ryby a pod.)

Kľúčovými odbytiskami firmy sú:

- drevospracujúce a celulózo-papierenské podniky s celoslovenskou pôsobnosťou – významní spracovatelia dreva,
- regionálni spracovatelia dreva – menšie podniky miestneho významu spracúvajúce predovšetkým hmotu z blízkeho okolia,
- obyvateľstvo – zásobovanie obyvateľstva drevnou hmotou predovšetkým na energetické a stavebné využitie
- export – využívaný predovšetkým na realizáciu drevnej hmoty neuplatniteľnej na domácom trhu,
- odberatelia energetickej štiepky na výrobu tepla,
- odberatelia ostatných produktov (ryby, divina)

7. Previerky a kontroly hospodárenia

Kontrolou je zisťovaný objektívny stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi a internými predpismi.

Kontroly: 1. interné
2. vonkajšie

7.1. Interné kontroly

Druhy kontrolnej činnosti vykonávanej v rámci internej kontroly v štátnom podniku LESY SR, Banská Bystrica sú:

- A. Bežná kontrola
- B. Tematické previerky
- C. Komplexné previerky
- D. Následné kontroly

7.2. Vonkajšie kontroly

Vonkajšie kontroly rozdeľujeme na :

- a) *všeobecné* - prevádzané štátnymi organizáciami všetkých stupňov riadenia. Sú zamerané na všetky oblasti činnosti organizácie
- b) *odborné* - špecifický druh kontroly so zameraním na obhospodarovanie lesov a sú vykonávané v zmysle ustanovení Zákona č. 326/2005 Z. z., v znení neskorších predpisov a ďalších zákonných noriem súvisiacich s obhospodarovaním lesov.

Odborné kontroly vykonávajú orgány štátnej správy lesného hospodárstva (ŠSLH)

Odborné kontroly ŠSLH sú:

- a) bežné
- b) ročné
- c) po skončení platnosti lesného hospodárskeho plánu (PSL)

Z vykonaných kontrol sa vyhotovujú "záznamy" alebo "protokoly", kde sa uvedú zistené skutočnosti, nedostatky, návrhy na nápravné opatrenia a termíny ich realizácie.

8. Zoznam dotknutých tretích strán a záujmových organizácií

LINK: [Zoznam](#)

9. Prístup k verejnosti

Naša organizácia prejavuje záujem komunikovať s tretími stranami alebo záujmovými skupinami, prípadne lokálnym obyvateľstvom, ktoré prejavia záujem o hospodárenie v lese, prípadne o les samotný. Prebiehajúci dialóg poskytuje lesnému hospodárovi širší uhol pohľadu na hospodárenie v lesoch. Myšlienka je bližšie informovať a zainteresovať tretie strany do procesu obhospodarovania lesa. V rámci širšej informovanosti verejnosti je na každej lesnej správe spracovaný „*Sumárny prehľad hospodárenia*“ a je k dispozícii na požiadanie k nahliadnutiu.

Pre účely poskytnutia informácie o pozoruhodných miestach lesnej krajiny, ktorú spravujeme a z dôvodu zintenzívniť u verejnosti vnímanie významu lesa a našej práce v ňom boli na každej lesnej správe zriadené „Lesné informačné kancelárie“(LIK).

Forma komunikácie a informovania, môže prebehnúť e-mailom, poštou, telefónom ([pozri kontakty](#)) alebo osobne.

Lesná správa Gabčíkovo

Odborná lesná hospodárka: Ing. Lenka Matejdesová

Lesná správa Gabčíkovo obhospodaruje lesy v Lesných celkoch: Gabčíkovo, Čalovo a Šamorín.

Informácie o zalesňovaní a pestovnej činnosti

V roku 2021 bolo na LS Gabčíkovo, v jarnom zalesňovaní, vysadených 18 400 ks sadeníc na ploche 12,16 ha. Išlo predovšetkým o topoľ biely, topoľ čierny a vrba.

V letnom období sme sa venovali hlavne ochrane mladých lesných porastov proti burine vyžínaním a oprave lesných oplôtkov, ktoré zabezpečujú ochranu proti zveri.

V jesennom období sa pripravujeme na jesenné zalesňovanie na ploche 18,23 ha. Vysádzať sa bude dub letný, topoľ biely a vrba.

Informácie o plánovaných a vykonávaných zásahoch pri obnove lesa a jeho výchove

Výchovné zásahy, teda prebierky boli vykonávané hlavne na začiatku roka, v zimných mesiacoch, keď je riziko poškodenia stromov najmenšie. V jesennom období sa sústreďujeme najmä na obnovné zásahy v lesných porastoch. Všetky zásahy sú vykonávané v súlade s platným Programom starostlivosti o les. Drevná hmota sa sústreďuje na lesné sklady v týchto lokalitách:

k.ú. Čičov - Ereč

k.ú. Trávník – Ronka

k.ú. Gabčíkovo – Erčéd

Žiadame návštevníkov lesa, aby v týchto lokalitách dbali na zvýšenú pozornosť, nevstupovali na pracoviská lesných robotníkov, ktoré sú označené výstražnými tabuľami, nepohybovali sa v blízkosti pracovných strojov ani nákladných áut.

Prajeme všetkým príjemný pobyt v lese a prosíme návštevníkov aby v lese po sebe nezanechávali žiaden odpad, ale po vzore vyspelých severských štátov, odnášali všetok svoj odpad domov. Ďakujeme.